

Program

Wychowawczo-Profilaktyczny

Publicznej Szkoły Podstawowej

im. Brata Zenona Żebrowskiego

w Surowem

w roku szkolnym 2025/2026

Podstawa prawna:

- Konstytucja Rzeczpospolitej Polskiej z 2 kwietnia 1997r. (Dz.U. z 1997 r. nr 78, poz. 483 ze zm.) – art. 48 ust.1.
- Konwencja o Prawach Dziecka, przyjęta przez Zgromadzenie Ogólne Narodów Zjednoczonych z 20 listopada 1989 r. (Dz.U. z 1991 r. nr 120, poz. 526 ze zm.).
- Ustawa z 26 stycznia 1982 r. – Karta Nauczyciela (Dz.U. z 2024 r. poz. 986 ze zm.).
- Ustawa z 7 września 1991 r. o systemie oświaty (Dz.U. z 2025 r. poz. 881 ze zm.).
- Ustawa z 14 grudnia 2016 r. – Prawo oświatowe (Dz.U. z 2025 r. poz. 1043) - art.1, art. 26, art. 84
- Ustawa z 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (tekst jedn. Dz.U. z 2023 r. poz. 2151).
- Ustawa z 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii (Dz.U. z 2023 r. poz. 1939).
- Ustawa z 9 listopada 1995r. o ochronie zdrowia przed następstwami używania tytoniu i wyrobów tytoniowych (Dz.U. z 2024 r. poz. 1162 ze zm.).
- Ustawa z 9 czerwca 2022 r. o wspieraniu i resocjalizacji nieletnich (Dz.U. z 2024 r. poz. 987 ze zm.).
- Ustawa z 13 maja 2016 r. o przeciwdziałaniu zagrożeniom przestępczością na tle seksualnym i ochronie małoletnich (Dz.U. z 2024 r. poz. 1802 ze zm.).
- Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z 18 sierpnia 2015 r. w sprawie zakresu i form prowadzenia w szkołach i placówkach systemu oświaty działalności wychowawczej, edukacyjnej, informacyjnej i profilaktycznej w celu przeciwdziałania narkomanii (Dz.U. z 2020 r. poz. 1449).
- Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z 14 lutego 2017 r. w sprawie podstawy programowej wychowania przedszkolnego oraz podstawy programowej kształcenia ogólnego dla szkoły podstawowej, w tym dla uczniów z niepełnosprawnością intelektualną w stopniu umiarkowanym lub znacznym, kształcenia ogólnego dla branżowej szkoły I stopnia, kształcenia ogólnego dla szkoły specjalnej przysposabiającej do pracy oraz kształcenia ogólnego dla szkoły policealnej (Dz.U. z 2017 r. poz. 356 ze zm.)
- Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej i Sportu z 31 grudnia 2002 r. w sprawie bezpieczeństwa i higieny w publicznych i niepublicznych szkołach i placówkach (Dz.U. z 2020 r. poz. 1604 ze zm.).
- Podstawowe kierunki realizacji polityki oświatowej państwa w roku szkolnym 2025/2026.
- Statut Publicznej Szkoły Podstawowej im. Brata Zenona Żebrowskiego w Surowem.
- Procedura standardów ochrony nieletnich w Publicznej Szkole Podstawowej im. Brata Zenona Żebrowskiego w Surowem.

Ponadto wykorzystano:

- Raport „MŁODE GŁOWY. Otwarcie o zdrowiu psychicznym" aut. J. Flis, M. Dębski
- Badanie jakości życia dzieci i młodzieży, perspektywa dzieci (2021) i ich rodziców (2022). Obszar – samopoczucie psychiczne. Raport Rzecznika Praw Dziecka, Warszawa 2023

Wprowadzenie

Rodzice są pierwszymi wychowawcami swoich dzieci, nauczyciele wspomagają ich wszechstronny i harmonijny rozwój a uczeń akceptuje siebie i jest otwarty na drugiego człowieka.

Wychowanie

Proces wspomagania dziecka w rozwoju, ukierunkowany na osiągnięcie pełni dojrzałości: fizycznej, psychicznej, społecznej i duchowej.

Profilaktyka

Proces wspomagania człowieka w radzeniu sobie z trudnościami zagrażającymi prawidłowemu rozwojowi i zdrowemu życiu, a także ograniczenie i likwidowanie czynników blokujących i zaburzających zdrowe życie.

Szkolny Program Wychowawczo-Profilaktyczny realizowany w Publicznej Szkole Podstawowej im. Brata Zenona Żebrowskiego opiera się na hierarchii wartości przyjętej przez Radę Pedagogiczną, Radę Rodziców i Samorząd Uczniowski. Treści szkolnego programu wychowawczo-profilaktycznego są spójne ze Statutem Szkoły. Istotą działań wychowawczych i profilaktycznych szkoły jest współpraca całej społeczności szkolnej oparta na założeniu, że wychowanie jest zadaniem realizowanym w rodzinie i w szkole, która w swojej działalności musi uwzględniać zarówno wolę rodziców, jak i priorytety edukacyjne państwa. Rolą szkoły, oprócz jej funkcji dydaktycznej, jest dbałość o wszechstronny rozwój każdego z uczniów oraz wspomaganie wychowawczej funkcji rodziny.

Program Wychowawczo-Profilaktyczny szkoły tworzy spójną całość ze szkolnym zestawem programów nauczania i uwzględnia wymagania opisane w podstawie programowej.

Szkolny Program Wychowawczo-Profilaktyczny określa sposób realizacji celów kształcenia oraz zadań wychowawczych zawartych w podstawie programowej kształcenia ogólnego, uwzględniając kierunki i formy oddziaływań wychowawczych, których uzupełnieniem są działania profilaktyczne skierowane do uczniów, rodziców i nauczycieli.

Podstawowym celem realizacji Szkolnego Programu Wychowawczo-Profilaktycznego jest wspieranie dzieci i młodzieży w rozwoju oraz zapobieganie zachowaniom problemowym,

ryzykownym. Ważnym elementem realizacji Programu Wychowawczo-Profilaktycznego jest kultywowanie tradycji i ceremoniału szkoły.

Podstawowe zasady realizacji Szkolnego Programu Wychowawczo-Profilaktycznego obejmują:

- powszechną znajomość założeń programu – przez uczniów, rodziców i wszystkich pracowników szkoły,
- zaangażowanie wszystkich podmiotów szkolnej społeczności i współpracę w realizacji zadań określonych w programie,
- respektowanie praw wszystkich członków szkolnej społeczności oraz kompetencji organów szkoły,
- współdziałanie ze środowiskiem zewnętrznym szkoły,
- współodpowiedzialność za efekty realizacji programu.

Rozdział I

Diagnoza potrzeb

Nasza placówka prowadzi systematyczną działalność wychowawczą, edukacyjną, informacyjną i profilaktyczną wśród dzieci przedszkolnych, uczniów szkoły podstawowej, rodziców, nauczycieli i innych pracowników szkoły. Pracuje w niej wysoko wykwalifikowana kadra pedagogiczna.

Posiadamy warunki do realizacji działań wychowawczych i profilaktycznych. Szkoła jest wyposażona w dużą ilość pomocy dydaktycznych. Przy szkole znajduje się boisko wielofunkcyjne do prowadzenia zajęć fizycznych.

Współpracujemy z różnymi instytucjami i stowarzyszeniami: Urzędem Gminy Czarnia, Ochotniczą Strażą Pożarną w Czarni, Ośrodkiem Zdrowia Przychodnią lekarską „Rodzina" w Czarni, Poradnią Psychologiczno-Pedagogiczną w Myszyńcu, Centrum Usług Społecznych w gminie Czarnia, Gminną Biblioteką Publiczną w Czarni, Specjalnym Ośrodkiem Szkolno-Wychowawczym w Czarni, Szkołą Podstawową w Czarni, Policją, Parafią Czarnia, Nadleśnictwem Myszyniec, firmą ALDO, firmą „AGROPAL".

Aby poznać opinie uczniów, rodziców i nauczycieli na temat stworzenia nowego programu wychowawczo-profilaktycznego zostały przeprowadzone rozmowy wśród ww. grup.

Z przeprowadzonych rozmów wynika, że ankietowani uczniowie czują się w szkole bezpiecznie i dobrze. 100% uczniów wie do kogo w szkole może się zwrócić o pomoc, gdy ma kłopoty i trudności. Większość ankietowanych stwierdziła, że zajęcia na godzinach wychowawczych i zajęcia profilaktyczne były interesujące i przydatne na co dzień. Z przeprowadzonych rozmów z rodzicami wynika, iż rodzice również dobrze się czują

przebywając w szkole swojego dziecka. Stwierdzają, że w szkole panuje miła atmosfera, a nauczyciele zawsze znajdują czas na rozmowę, wysłuchanie i rozwiązywanie problemów. Rodzice są zapraszani do współorganizacji lub udziału w imprezach szkolnych i chętnie w nich uczestniczą. Większość wie, jakie formy pomocy uczniom i zapobiegania przemocy i agresji podejmują nauczyciele w szkole.

Wszyscy nauczyciele podejmują w szkole działania profilaktyczne. Wśród działań wymieniają np. pogadanki nt. bezpieczeństwa w szkole i poza nią, szkodliwości używek, zdrowego odżywiania bezpieczeństwa w Internecie, praw dziecka. Oprócz pogadanek nauczyciele pokazują różne filmy profilaktyczne. Zapraszają do szkoły pielęgniarki, udostępniają biuletyny o zdrowiu, rozmawiają z rodzicami i omawiają z nimi różnego rodzaju problemy wychowawcze. W przypadku nagannych zachowań podejmują jednak działania zaradcze, np. przeprowadzają rozmowę indywidualną z uczniem, rozmawiają w obecności dyrekcji, wzywają do szkoły rodziców, poruszają problem na godzinie wychowawczej. Wszyscy nauczyciele promują właściwe zachowania uczniów poprzez udzielenie uczniowi pochwały na forum klasy, przed rodzicami czy na apelu szkolnym.

Rozdział II

Misja i wizja szkoły

1. Kształcenie i wychowanie w duchu wartości i poczuciu odpowiedzialności, miłości ojczyzny oraz poszanowania dla polskiego dziedzictwa kulturowego, przy jednoczesnym otwarciu się na wartości kultur Europy i świata.

2. Szkoła zapewnia pomoc we wszechstronnym rozwoju uczniów w wymiarze intelektualnym, psychicznym i społecznym, zapewnia pomoc psychologiczną i pedagogiczną uczniom.

3. Szkoła uczy wzajemnego szacunku i uczciwości jako postawy życia w społeczeństwie i w państwie, w duchu przekazu dziedzictwa kulturowego i kształtowania postaw patriotycznych, a także budowanie pozytywnego obrazu szkoły poprzez kultywowanie i tworzenie jej tradycji.

4. Misją szkoły jest także przeciwdziałanie pojawianiu się zachowań ryzykownych, kształtowanie postawy odpowiedzialności za siebie i innych oraz troska o bezpieczeństwo uczniów, nauczycieli i rodziców.

Ważnym aspektem Programu Wychowawczo-Profilaktycznego na rok szkolny 2025/2026 jest kontynuowanie uświadamiania uczniom znaczenia obowiązujących w szkole Standardów Ochrony Małoletnich oraz wyposażania ich w umiejętność stosowania ustalonych w nich zasad.

Rozdział III

Sylwetka absolwenta

Zadaniem Szkoły Podstawowej im. Brata Zenona Żebrowskiego w Surowem jest przygotowanie uczniów do efektywnego funkcjonowania w życiu społecznym oraz podejmowania samodzielnych decyzji w poczuciu odpowiedzialności za własny rozwój. Absolwent szkoły podstawowej :

- jest życzliwy, dostrzega potrzeby drugiego człowieka,
- udziela pomocy rówieśnikom,
- szanuje ludzi i respektuje ich prawa,
- jest tolerancyjny wobec drugiego człowieka,
- jest odpowiedzialny,
- potrafi rozwiązywać konflikty,
- potrafi sobie radzić z trudnymi emocjami,
- jest asertywny,
- potrafi komunikować się z innymi, dyskutować, bronić i uzasadniać własny punkt widzenia,
- godnie reprezentuje szkołę na zewnątrz,
- kieruje się miłością do ojczyzny, poszanowaniem dla polskiego dziedzictwa kulturowego przy jednoczesnym otwarciu na kultury Europy i świata,
- zna historię i kulturę własnego narodu, Kurpiowszczyzny oraz tradycje szkoły,
- zna sylwetkę patrona szkoły,
- odróżnia dobro od zła,
- dba o higienę osobistą, estetykę ubioru, czystość pomieszczeń,
- rozwija swoje zdolności i zainteresowania, jest kreatywny,
- korzysta z różnych źródeł wiedzy i informacji, racjonalnie wykorzystuje narzędzia i technologie informatyczne,
- przestrzega zasad bezpieczeństwa i higieny życia, a także ochrony przed chorobami zakaźnymi,
- zna zasady ochrony zdrowia psychicznego oraz czynniki chroniące przed zagrożeniami wynikającymi z długotrwałej izolacji społecznej i reżimu sanitarnego).

CELE OGÓLNE

Działalność wychowawcza w szkole i placówce polega na prowadzeniu działań z zakresu promocji zdrowia oraz wspomaganiu ucznia i wychowanka w jego rozwoju ukierunkowanym na osiągnięcie pełnej dojrzałości w sferze:

- **fizycznej** – ukierunkowanej na zdobycie przez ucznia i wychowanka wiedzy i umiejętności pozwalających na prowadzenie zdrowego stylu życia i podejmowanie zachowań prozdrowotnych,

- **psychicznej** – ukierunkowanej na zbudowanie równowagi i harmonii psychicznej, osiągnięcie właściwego stosunku do świata, poczucia siły, chęci do życia i witalności, ukształtowanie postaw sprzyjających rozwijaniu własnego potencjału, kształtowanie

środowiska sprzyjającego rozwojowi uczniów, zdrowiu i dobrej kondycji psychicznej, poszerzanie kompetencji i świadomości znaczenia wsparcia w sytuacji kryzysowej osób z najbliższego otoczenia uczniów (rodziców, nauczycieli i wychowawców, specjalistów w zakresie pomocy psychologiczno-pedagogicznej, rówieśników),

- **społecznej** – ukierunkowanej na kształtowanie postawy otwartości w życiu społecznym, opartej na umiejętności samodzielnej analizy wzorów i norm społecznych oraz dokonywania wyborów, a także doskonaleniu umiejętności wypełniania ról społecznych, kreowanie postaw pro społecznych w sytuacji kryzysowej,

- **aksjologicznej** – ukierunkowanej na zdobycie konstruktywnego i stabilnego systemu wartości, w tym docenienie znaczenia zdrowia oraz poczucia sensu istnienia, rozwijanie poczucia odpowiedzialności społecznej w sytuacjach kryzysowych zagrażających całemu społeczeństwu.

Działalność wychowawcza obejmuje w szczególności:

- współdziałanie całej społeczności szkolnej na rzecz kształtowania u uczniów wiedzy, umiejętności i postaw określonych w sylwetce absolwenta,
- kształtowanie hierarchii systemu wartości, w którym zdrowie i odpowiedzialność za własny rozwój należą do jednych z najważniejszych wartości w życiu, a decyzje w tym zakresie podejmowane są w poczuciu odpowiedzialności za siebie i innych,
- współpracę z rodzicami lub opiekunami uczniów w celu budowania spójnego systemu wartości oraz kształtowania postaw prozdrowotnych i promowania zdrowego stylu życia oraz zachowań proekologicznych,
- wzmacnianie wśród uczniów i wychowanków więzi ze szkołą oraz społecznością lokalną,
- kształtowanie przyjaznego klimatu w szkole, budowanie prawidłowych relacji rówieśniczych oraz relacji uczniów i nauczycieli, wychowanków i wychowawców, a także nauczycieli, wychowawców i rodziców lub opiekunów, w tym wzmacnianie więzi z rówieśnikami oraz nauczycielami i wychowawcami,
- wzmacnianie wśród uczniów i wychowanków poczucia własnej wartości i sprawczości,
- doskonalenie umiejętności nauczycieli i wychowawców w zakresie budowania podmiotowych relacji z uczniami oraz ich rodzicami lub opiekunami oraz warsztatowej pracy z grupą uczniów,
- wzmacnianie kompetencji wychowawczych nauczycieli i wychowawców oraz rodziców lub opiekunów,
- kształtowanie u uczniów postaw prospołecznych, w tym poprzez możliwość udziału w działaniach z zakresu wolontariatu, sprzyjających aktywnemu uczestnictwu uczniów w życiu społecznym,
- przygotowanie uczniów do aktywnego uczestnictwa w kulturze i sztuce narodowej i światowej,

- wspieranie edukacji rówieśniczej i programów rówieśniczych mających na celu modelowanie postaw prozdrowotnych i prospołecznych,
- wykształcenie u uczniów, nauczycieli i rodziców postrzegania sytuacji kryzysowych jako szansy na „zmianę" mogącą przynieść trwałe wartości, np. umiejętność zapobiegania bezradności będącej początkiem pogorszenia kondycji psychicznej człowieka i jej negatywnych skutków,
- wspieranie nauczycieli w podejmowaniu inicjatyw/działań w zakresie zachęcania i wspierania uczniów do rozwijania ich aktywności fizycznej,
- kształtowanie u uczniów postaw proekologicznych.

Działalność edukacyjna w szkole polega na stałym poszerzaniu i ugruntowywaniu wiedzy i umiejętności u uczniów i wychowanków, ich rodziców lub opiekunów, nauczycieli i wychowawców z zakresu promocji zdrowia i zdrowego stylu życia.

Działalność edukacyjna obejmuje w szczególności:

- poszerzenie wiedzy rodziców lub opiekunów, nauczycieli i wychowawców na temat prawidłowości rozwoju i zaburzeń zdrowia psychicznego dzieci i młodzieży, rozpoznawania wczesnych objawów używania środków odurzających, substancji psychotropowych, środków zastępczych, nowych substancji psychoaktywnych, a także suplementów diet i leków w celach innych niż medyczne oraz postępowania w tego typu przypadkach,

- budowanie wiedzy uczniów na temat możliwych form i uwarunkowań korzystania z profesjonalnego wsparcia psychologicznego, zarówno w szkole jak i poza szkołą, z uwzględnieniem potrzeby budowania i wzmacniania klimatu zaufania dzieci i młodzieży do działań specjalistów,

- rozwijanie i wzmacnianie umiejętności psychologicznych i społecznych uczniów,
- doskonalenie kompetencji nauczycieli, wychowawców, rodziców w zakresie profilaktyki oraz rozpoznawania wczesnych symptomów depresji u dzieci i starszej młodzieży,
- poszerzanie wiedzy uczniów, nauczycieli, rodziców na temat wpływu sytuacji kryzysowej na funkcjonowanie każdego człowieka oraz możliwości uzyskania pomocy w szkole i poza szkołą,
- kształtowanie u uczniów umiejętności życiowych, w szczególności samokontroli, radzenia sobie ze stresem, rozpoznawania i wyrażania własnych emocji,

- podnoszenie świadomości oraz poziomu wiedzy o bezpiecznym i higienicznym używaniu mediów cyfrowych, w tym właściwych reakcji na zjawisko cyberprzemocy rozwijanie u uczniów wiedzy z zakresu ochrony środowiska i klimatu,

- kształtowanie krytycznego myślenia i wspomaganie uczniów oraz wychowanków w konstruktywnym podejmowaniu decyzji w sytuacjach trudnych, zagrażających prawidłowemu rozwojowi i zdrowemu życiu,

- poszerzanie wiedzy uczniów na temat metod zapobiegania epidemiom, przeciwdziałania chorobom cywilizacyjnym, wyczerpaniu nerwowemu, wykluczeniu społecznemu,
- doskonalenie kompetencji nauczycieli i wychowawców w zakresie rozpoznawania wczesnych objawów oraz profilaktyki używania środków odurzających, substancji psychotropowych, środków zastępczych, nowych substancji psychoaktywnych, norm rozwojowych i zaburzeń zdrowia psychicznego wieku rozwojowego,
- doskonalenie kompetencji nauczycieli i wychowawców w zakresie profilaktyki uzależnienia od multimediów.

Działalność informacyjna w szkole polega na dostarczaniu rzetelnych i aktualnych informacji, dostosowanych do wieku oraz możliwości psychofizycznych odbiorców, na temat zagrożeń i rozwiązywania problemów związanych z używaniem środków odurzających, substancji psychotropowych, środków zastępczych, nowych substancji psychoaktywnych, wpływu niskiego poziomu kondycji psychicznej na funkcjonowanie w życiu, skierowanych do uczniów oraz ich rodziców lub opiekunów, a także nauczycieli i wychowawców oraz innych pracowników szkoły.

Działalność informacyjna obejmuje w szczególności:

- dostarczenie aktualnych informacji nauczycielom, wychowawcom i rodzicom lub opiekunom na temat skutecznych sposobów prowadzenia działań wychowawczych i profilaktycznych związanych z przeciwdziałaniem używaniu środków odurzających, substancji psychotropowych, środków zastępczych, nowych substancji psychoaktywnych i innych zagrożeń cywilizacyjnych, w tym cyfrowych,

- udostępnienie informacji o ofercie pomocy specjalistycznej dla uczniów i wychowanków, ich rodziców lub opiekunów w przypadku używania środków odurzających, substancji psychotropowych, środków zastępczych, nowych substancji psychoaktywnych,

- udostępnienie informacji o ofercie pomocy specjalistycznej dla uczniów i wychowanków, ich rodziców lub opiekunów w przypadku obniżonej kondycji psychicznej, depresji, innych problemów psychologicznych i psychiatrycznych,

- przekazanie informacji uczniom i wychowankom, ich rodzicom lub opiekunom oraz nauczycielom i wychowawcom na temat konsekwencji prawnych związanych z naruszeniem przepisów ustawy z 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii,

- informowanie uczniów i wychowanków oraz ich rodziców lub opiekunów o obowiązujących procedurach postępowania nauczycieli i wychowawców oraz o metodach współpracy szkół i placówek z Policją w sytuacjach zagrożenia narkomanią.

Działalność profilaktyczna w szkole polega na realizowaniu działań z zakresu profilaktyki uniwersalnej, selektywnej i wskazującej.

Działalność profilaktyczna obejmuje:

- wspieranie wszystkich uczniów i wychowanków w prawidłowym rozwoju i zdrowym stylu życia oraz podejmowanie działań, których celem jest ograniczanie zachowań ryzykownych niezależnie od poziomu ryzyka używania przez nich środków odurzających, substancji psychotropowych, środków zastępczych, nowych substancji psychoaktywnych,
- wspieranie uczniów i wychowanków, którzy ze względu na swoją sytuację rodzinną, środowiskową lub uwarunkowania biologiczne są w wyższym stopniu narażeni na wystąpienie zachowań ryzykownych,
- wspieranie uczniów i wychowanków, u których rozpoznano wczesne objawy używania środków odurzających, substancji psychotropowych, środków zastępczych, nowych substancji psychoaktywnych lub występowania innych zachowań ryzykownych, które nie zostały zdiagnozowane jako zaburzenia lub choroby wymagające leczenia,
- wspieranie uczniów i wychowanków, u których rozpoznano objawy depresji lub obniżenia kondycji psychicznej, a także prowadzenie działań profilaktycznych wobec wszystkich uczniów szkoły,
- wspieranie uczniów i wychowanków, u których zaobserwowano uzależnienie od technologii cyfrowych, a także prowadzenie działań profilaktycznych wobec wszystkich uczniów szkoły;

Działania te obejmują w szczególności:

- realizowanie wśród uczniów i wychowanków oraz ich rodziców lub opiekunów programów profilaktycznych i promocji zdrowia psychicznego dostosowanych do potrzeb indywidualnych i grupowych oraz realizowanych celów profilaktycznych,
- przygotowanie oferty zajęć rozwijających zainteresowania i uzdolnienia, jako alternatywnej pozytywnej formy działalności zaspakajającej ważne potrzeby, w szczególności potrzebę podniesienia samooceny, sukcesu, przynależności i satysfakcji życiowej,
- kształtowanie i wzmacnianie norm przeciwnych używaniu środków odurzających, substancji psychotropowych, środków zastępczych, nowych substancji psychoaktywnych przez uczniów, a także norm przeciwnych podejmowaniu innych zachowań ryzykownych,
- poszerzenie kompetencji osób oddziałujących na uczniów (nauczycieli, rodziców, wychowawców, specjalistów) w zakresie wczesnego rozpoznawania objawów depresji,

- doskonalenie zawodowe nauczycieli i wychowawców w zakresie realizacji szkolnej interwencji profilaktycznej w przypadku podejmowania przez uczniów i wychowanków zachowań ryzykownych,
- włączanie, w razie potrzeby, w indywidualny program edukacyjno-terapeutyczny, o którym mowa w art. 127 ust. 3 ustawy Prawo oświatowe, działań z zakresu przeciwdziałania używaniu środków odurzających, substancji psychotropowych, środków zastępczych, nowych substancji psychoaktywnych,
- wzmacnianie kompetencji rodzicielskich związanych z rozpoznawaniem przejawów kryzysu psychicznego, sięganiem po właściwą pomoc, udzielaniem adekwatnego wsparcia dzieciom oraz radzeniem sobie z rodzicielskim poczuciem winy i wstydu.

W bieżącym roku szkolnym najważniejsze działania w pracy wychowawczej są ukierunkowane na:

- wspomaganie rozwoju ucznia w sferze emocjonalnej, społecznej i twórczej,
- wzbudzanie poczucia przynależności do grupy,
- wzmacnianie poczucia sprawczości,
- rozbudzanie poczucia własnej wartości, wiary we własne siły i możliwości,
- budowanie poczucia tożsamości regionalnej i narodowej,
- przeciwdziałanie przemocy, agresji i uzależnieniom,
- przeciwdziałanie pojawianiu się zachowań ryzykownych,
- troska o szeroko pojęte bezpieczeństwo podopiecznych, nauczycieli i rodziców.

Zadania profilaktyczne programu to:

- zapoznanie z normami zachowania obowiązującymi w szkole,
- znajomość zasad ruchu drogowego – bezpieczeństwo w drodze do szkoły i ze szkoły,
- promowanie zdrowego stylu życia,
- kształtowanie nawyków prozdrowotnych,
- rozpoznawanie sytuacji i zachowań ryzykownych, w tym korzystanie ze środków psychoaktywnych (lekarstw bez wskazań lekarskich, papierosów, alkoholu i narkotyków),
- eliminowanie z życia szkolnego agresji i przemocy rówieśniczej,
- eliminowanie niebezpieczeństwa związanego z nadużywaniem komputera, Internetu, telefonów komórkowych i telewizji,

- wzmacnianie poczucia własnej wartości uczniów, podkreślanie pozytywnych doświadczeń życiowych, pomagających młodym ludziom ukształtować pozytywną tożsamość,
- uczenie sposobów wyrażania własnych emocji i radzenia sobie ze stresem,
- uczenie dbałości o zdrowie psychiczne oraz wzmacnianie poczucia oparcia w najbliższym środowisku (rodzina, nauczyciele, specjaliści) w sytuacjach trudnych.

Rozdział IV

Struktura oddziaływań wychowawczych

Dyrektor szkoły:

- stwarza warunki dla realizacji procesu wychowawczego w szkole,
- sprawuje opiekę nad uczniami oraz stwarza warunki harmonijnego rozwoju psychofizycznego poprzez aktywne działania prozdrowotne, dba o prawidłowy poziom pracy wychowawczej i opiekuńczej szkoły,
- inspiruje nauczycieli do poprawy istniejących lub wdrożenia nowych rozwiązań w procesie kształcenia, przy zastosowaniu innowacyjnych działań programowych, organizacyjnych lub metodycznych, których celem jest rozwijanie kompetencji uczniów,
- stwarza warunki do działania w szkole, których celem statutowym jest działalność wychowawcza lub rozszerzanie i wzbogacanie form działalności dydaktycznej, wychowawczej, opiekuńczej i innowacyjnej szkoły,
- współpracuje z zespołem wychowawców, pedagogiem specjalnym, psychologiem szkolnym, Radą Rodziców, Samorządem Uczniowskim, wspomaga nauczycieli w realizacji zadań,
- czuwa nad realizowaniem przez uczniów obowiązku szkolnego,
- nadzoruje zgodność działania szkoły ze Statutem, w tym dba o przestrzeganie zasad oceniania, praw uczniów, kompetencji organów szkoły,
- nadzoruje realizację Szkolnego Programu Wychowawczo-Profilaktycznego,
- dokonuje analizy obciążeń nauczycieli, wychowawców czynnościami formalnymi (np. prowadzeniem dokumentacji uzupełniającej, sprawozdań), w miarę możliwości redukuje ich ilość, analizuje dotychczasowe procedury i regulaminy, aby odciążyć kadrę na rzecz tworzenia warunków do nawiązywania indywidualnych relacji z uczniami i klasami,

- monitoruje współpracę pedagoga specjalnego z nauczycielami, wychowawcami, innymi specjalistami oraz umacnia wspierającą rolę pedagoga specjalnego w rozpoznawaniu przyczyn niepowodzeń edukacyjnych uczniów lub trudności w ich funkcjonowaniu, w tym barier i ograniczeń utrudniających funkcjonowanie ucznia i jego uczestnictwo w życiu szkoły,

- inspiruje wszystkie grupy społeczności szkolnej do budowania dobrych wzajemnych relacji w środowisku szkolnym jako czynnika zwiększającego skuteczność i efektywność udzielanego wsparcia,

- nadzoruje zgodność działania szkoły ze statutem, w tym dba o przestrzeganie zasad oceniania, praw uczniów, kompetencji organów szkoły,

- czuwa nad intensyfikowaniem współpracy nauczycieli i wychowawców z pedagogiem specjalnym, psychologiem szkolnym oraz pracownikami poradni psychologiczno-pedagogicznych w celu szybkiego i skutecznego reagowania na zaobserwowane problemy uczniów,

- czuwa nad wykonywaniem zadań przez specjalistów szkoły – pedagog specjalny, psycholog i inni specjaliści powinni aktywnie włączać się do bezpośredniej pracy profilaktycznej i bezpośredniego wsparcia uczniów i rodziców, służyć doradztwem dla nauczycieli, wspierać ich w identyfikowaniu problemów uczniów i prowadzeniu z uczniami zajęć wspierających, integracyjnych, profilaktycznych.

Rada Pedagogiczna:

- uczestniczy w diagnozowaniu pracy wychowawczej szkoły i potrzeb w zakresie działań profilaktycznych, w tym zakresie działań wspierających kondycję psychiczną uczniów po okresie długotrwałej nauki zdalnej i izolacji od bezpośrednich kontaktów z rówieśnikami,

- opracowuje projekt Programu Wychowawczo-Profilaktycznego w porozumieniu z Radą Rodziców,

- uczestniczy w realizacji Szkolnego Programu Wychowawczo-Profilaktycznego,

- uczestniczy w ewaluacji Szkolnego Programu Wychowawczo-Profilaktycznego.

Nauczyciele:

- współpracują z wychowawcami klas w zakresie realizacji zadań wychowawczych, uczestniczą w realizacji Szkolnego Programu Wychowawczo-Profilaktycznego,

- reagują na obecność w szkole osób obcych, które swoim zachowaniem stwarzają zagrożenie dla ucznia,

- reagują na przejawy depresji, agresji, niedostosowania społecznego i uzależnień uczniów,

- udzielają uczniom pomocy w przezwyciężaniu niepowodzeń szkolnych,

- kształcą i wychowują dzieci w duchu patriotyzmu i demokracji,
- rozmawiają z uczniami i rodzicami o zachowaniu i frekwencji oraz postępach w nauce na swoich zajęciach,
- wspierają zainteresowania, pasje i rozwój osobowy ucznia,
- udzielają uczniom pomocy w przezwyciężaniu niepowodzeń szkolnych, skutków zaburzonych relacji rodzinnych, problemów w nawiązywaniu/utrzymaniu prawidłowych relacji rówieśniczych,
- zapewniają atmosferę współpracy, zaufania, otwartości, wzajemnego wspomagania.

Wychowawcy klas:

- diagnozują sytuację wychowawczą w klasie, zapewniają atmosferą współpracy, zaufania, otwartości, wzajemnego wspomagania,
- rozpoznają indywidualne potrzeby rozwojowe uczniów, w tym czynników chroniących i czynników ryzyka, ze szczególnym uwzględnieniem zagrożeń związanych z używaniem substancji psychotropowych, środków zastępczych oraz nowych substancji psychoaktywnych,
- na podstawie dokonanego rozpoznania oraz celów i zadań określonych w Szkolnym Programie Wychowawczo-Profilaktycznym opracowują plan pracy wychowawczej dla klasy na dany rok szkolny, uwzględniając specyfikę funkcjonowania zespołu klasowego i potrzeby uczniów,
- zapoznają uczniów swoich klas i ich rodziców z prawem wewnątrzszkolnym i obowiązującymi zwyczajami, tradycjami szkoły,
- oceniają zachowanie uczniów swojej klasy, zgodnie z obowiązującymi w szkole procedurami,
- współpracują z innymi nauczycielami uczącymi w klasie, rodzicami uczniów, pedagogiem specjalnym oraz specjalistami pracującymi z uczniami o specjalnych potrzebach,
- wspierają uczniów potrzebujących pomocy, znajdujących się w trudnej sytuacji,
- rozpoznają oczekiwania swoich uczniów i ich rodziców,
- dbają o dobre relacje uczniów w klasie, utrzymywanie kontaktów rówieśniczych, rozwijanie wzajemnej pomocy, współpracy grupowej,
- podejmują działania profilaktyczne w celu przeciwdziałania niewłaściwym zachowaniom podopiecznych,

- współpracują z policją, ośrodkiem zdrowia i innymi osobami i instytucjami działającymi na rzecz dzieci i młodzieży,
- podejmują działania w zakresie poszerzania kompetencji wychowawczych,
- rozpoznają potrzeby uczniów w zakresie ochrony zdrowia psychicznego.

Pedagog specjalny:

- współpracuje z nauczycielami, wychowawcami, specjalistami, rodzicami oraz uczniami w:
    - rekomendowaniu dyrektorowi działań w zakresie zapewnienia aktywnego i pełnego uczestnictwa uczniów w życiu szkoły,
    - prowadzeniu badań i działań diagnostycznych związanych z rozpoznawaniem indywidualnych potrzeb rozwojowych i edukacyjnych oraz możliwości psychofizycznych uczniów w celu określenia mocnych stron, predyspozycji, zainteresowań i uzdolnień uczniów oraz przyczyn niepowodzeń edukacyjnych lub trudności w funkcjonowaniu uczniów, w tym barier i ograniczeń utrudniających funkcjonowanie ucznia i jego uczestnictwo w życiu szkoły,
    - rozwiązywaniu problemów dydaktycznych i wychowawczych uczniów,
- współpracuje z zespołem w zakresie opracowania i realizacji indywidualnego programu edukacyjno-terapeutycznego ucznia posiadającego orzeczenie o potrzebie kształcenia specjalnego, w tym zapewnienia mu pomocy psychologiczno-pedagogicznej;
- wspiera nauczycieli, wychowawców grup wychowawczych i innych specjalistów w:
    - rozpoznawaniu przyczyn niepowodzeń edukacyjnych uczniów lub trudności w ich funkcjonowaniu, w tym barier i ograniczeń utrudniających funkcjonowanie ucznia i jego uczestnictwo w życiu przedszkola, szkoły lub placówki,
    - udzielaniu pomocy psychologiczno-pedagogicznej w bezpośredniej pracy z uczniem,

- dostosowaniu sposobów i metod pracy do indywidualnych potrzeb rozwojowych i edukacyjnych ucznia oraz jego możliwości psychofizycznych,
- doborze metod, form kształcenia i środków dydaktycznych do potrzeb uczniów;
- udzielaniu pomocy psychologiczno-pedagogicznej uczniom, rodzicom uczniów i nauczycielom;
- współpracy, w zależności od potrzeb, z innymi podmiotami świadczącymi pomoc psychologiczno – pedagogiczną.

Psycholog:

- prowadzi badania i działania diagnostyczne, określając za pomocą testów, obserwacji oraz informacji zebranych od innych nauczycieli bądź specjalistów mających kontakt z uczniem, m.in. diagnozuje indywidualne potrzeby rozwojowe, edukacyjne oraz możliwości psychofizyczne uczniów celem określenia mocnych stron, predyspozycji, zainteresowań i uzdolnień oraz przyczyn niepowodzeń edukacyjnych lub trudności w funkcjonowaniu, w tym barier i ograniczeń utrudniających funkcjonowanie ucznia i jego uczestnictwo w życiu szkoły,
- diagnozuje sytuacje w szkole w celu rozwiązywania problemów wychowawczych stanowiących barierę i ograniczających aktywne i pełne uczestnictwo ucznia w życiu szkoły,
- udziela uczniom pomocy psychologiczno-pedagogicznej w formach odpowiednich do rozpoznanych potrzeb,
- podejmuje działania z zakresu profilaktyki uzależnień i innych problemów dzieci i młodzieży.
- inicjuje i prowadzi działania mediacyjne oraz interwencyjne w sytuacjach kryzysowych,
- wspiera nauczycieli, wychowawców grup wychowawczych i innych specjalistów,
- udziela pomocy psychologiczno-pedagogicznej,
- analizuje przyczyny niepowodzeń szkolnych oraz negatywnego zachowania ucznia,
- zajmuje się działaniami profilaktycznymi w celu zapobiegania pojawianiu się problemów,
- doradza w zakresie wyboru kierunku dalszego kształcenia i zawodu,

- współpracuje z rodzicami w zakresie zagadnień wychowawczych (wskazówki związane z zagadnieniami wychowawczymi, wskazanie odpowiedniej literatury),
- współpracuje z Poradnią Psychologiczno-Pedagogiczną, Ośrodkiem Rozwiązywania Problemów Alkoholowych itp. W przypadku uzyskania informacji od nauczyciela, rodzica bądź własnej obserwacji o trudnościach dziecka psycholog może zdecydować o poszerzeniu diagnostyki bądź o potrzebie dodatkowego wsparcia przez inną jednostkę. Działania te mają na celu dobranie odpowiedniej formy i metod pomocy dziecku.
- organizuje warsztaty mające na celu m.in. rozwój umiejętności radzenia sobie w trudnych sytuacjach, kreowanie postawy asertywnej.

***Rodzice*:**

- współtworzą Szkolny Program Wychowawczo-Profilaktyczny,
- uczestniczą w diagnozowaniu pracy wychowawczej szkoły,
- uczestniczą w wywiadówkach organizowanych przez szkołę,
- zasięgają informacji na temat swoich dzieci w szkole,
- współpracują z wychowawcą klasy i innymi nauczycielami uczącymi w klasie,
- dbają o właściwą formę spędzania czasu wolnego przez uczniów,
- Rada Rodziców - uchwala w porozumieniu z Radą Pedagogiczną Program Wychowawczo-Profilaktyczny Szkoły.

***Samorząd Uczniowski*:**

- jest inspiratorem i organizatorem życia kulturalnego uczniów szkoły, działalności oświatowej, sportowej oraz rozrywkowej zgodnie z własnymi potrzebami i możliwościami organizacyjnymi w porozumieniu z dyrektorem,
- uczestniczy w diagnozowaniu sytuacji wychowawczej szkoły,
- współpracuje z Radą Pedagogiczną,
- prowadzi akcje charytatywne,
- reprezentuje postawy i potrzeby środowiska uczniowskiego,
- propaguje ideę samorządności oraz wychowania w demokracji,
- dba o dobre imię i honor szkoły oraz wzbogaca jej tradycję.

Rozdział V

Cele Szkolnego Programu Wychowawczo-Profilaktycznego

1. Cele ogólne.

Działalność wychowawcza w szkole polega na wspieraniu dziecka w rozwoju ku pełnej dojrzałości w sferze fizycznej, emocjonalnej, intelektualnej, duchowej i społecznej. Główne cele wychowania:

- Wychowanie patriotyczne.
- Wychowanie prozdrowotne.
- Wychowanie ekologiczne.
- Wychowanie kulturalne.
- Wychowanie społeczne.
- Rozwijanie zainteresowań.

Wszelkie działania zostaną wzmocnione i uzupełnione przez działania z zakresu profilaktyki problemów dzieci i młodzieży:

- Profilaktyka uzależnień od nikotyny, alkoholu, narkotyków i dopalaczy.
- Kształtowanie prawidłowych postaw dotyczących bezpieczeństwa w szkole i poza nią.
- Kształtowanie postaw bezpiecznego korzystania z Internetu w szkole i w domu.

2. Szczegółowe cele wychowawcze do realizacji w roku szkolnym 2025/2026

1. Ugruntowanie wiedzy z zakresu stosowania profilaktyki uzależnień od alkoholu, nikotyny, narkotyków i dopalaczy.
2. Wychowanie do wartości przez kształtowanie postaw obywatelskich i patriotycznych.
3. Rozwijanie kreatywności, przedsiębiorczości i kompetencji cyfrowych uczniów, w tym bezpieczne i celowe wykorzystywanie technologii informacyjno-komunikacyjnych w realizacji podstawy programowej kształcenia ogólnego.
4. Wdrożenie uczniów do zachowań higienicznych, bezpiecznych dla zdrowia własnego i innych osób.
7. Wypromowanie prawidłowych i zdrowych nawyków żywieniowych a także korzyści płynących z aktywności fizycznej.

8. Propagowanie działalności wolontarialnej.

9. Przygotowanie uczniów do prawidłowego funkcjonowania w grupie społecznej – klasie, szkole, rodzinie.

10. Przekazanie wiedzy z zakresu udzielania pierwszej pomocy i zachowania się w sytuacjach zagrażających życiu i zdrowiu.

11. Przeciwdziałanie agresji i przemocy słownej i fizycznej.

12. Rozwinięcie uzdolnień i zainteresowań uczniów. Uruchomienie kół zainteresowań.

13. Wyrównanie szans edukacyjnych uczniów.

14. Zaznajomienie uczniów z zasadami bezpiecznego korzystania z Internetu.

15.Uświadomienie rodzicom i uczniom niebezpieczeństw płynących z korzystania z Internetu.

16. Prezentowania w widocznych miejscach regulaminów szkolnych.

17. Troska o środowisko naturalne.

18. Dbanie o tradycje i kulturę Polski.

19. Pielęgnowanie tradycji regionalnych.

20. Upowszechnienie kultury i języków innych narodów.

21. Troska o szeroko pojęte bezpieczeństwo podopiecznych.

22. Zapoznanie z normami obowiązującymi w szkole.

23. Zaznajomienie uczniów z zasadami ruchu drogowego – bezpieczeństwo w drodze do szkoły i ze szkoły.

24. Nauka sposobów wyrażania własnych emocji i radzenia sobie ze stresem.

25. Wzmocnienie w uczniach poczucia własnej wartości.

26. Zapobieganie zjawiskom niszczycielstwa i wandalizmu.

27. Zaznajomienie uczniów z zasadami tolerancji.

28. Integracja z osobami niepełnosprawnymi.

29. Zaznajomienie uczniów z technikami uczenia się i efektywnego zapamiętywania.

30. Kształcenie rozwijające samodzielność, kreatywność i innowacyjność uczniów.

Rozdział VI

Harmonogram imprez i uroczystości szkolnych 2025/2026

Lp.	Wydarzenie uroczystość	Termin	Osoby odpowiedzialne
1.	Uroczyste rozpoczęcie roku szkolnego 2025/2026	1 września	Dyrektor Wychowawca klasy VIII
2.	Narodowe czytanie	9 września	Poloniści, bibliotekarz
3.	Dzień Chłopaka	30 września	SU Wychowawcy klas
4.	Ślubowanie uczniów klasy I	październik	Wychowawca kl. I
5.	Dzień Edukacji Narodowej	10 października	SU i opiekunowie SU
6.	Dzień Patrona	24 października	Nauczyciele
7.	Warsztaty / pogadanki dotyczące bezpiecznego poruszania się na drodze	Zgodnie z potrzebą	Centrum Usług Społecznych
8.	Akcja pn. „Sprzątamy dla Polski” Święto pieczonego ziemniaka	Wrzesień/październik	Wychowawcy klas
9.	Dzień Białej Laski	15 października	Zespół PPP
10.	81 rocznica Pacyfikacji Bandyś	5 października	Dyrektor Katarzyna Osowiecka
11.	Szkolne zawody sportowe- Część jesienna Część wiosenna	październik – listopad maj - czerwiec	Stanisław Brodzik Wychowawcy klas
12.	Akcja społeczna pn. „Nie otwieraj drzwi przemocy” – pogadanki z młodzieżą o przemocy i uzależnieniach w ramach „Kampanii 19 dni”	listopad	Centrum Usług Społecznych Wychowawcy klas
13.	Zbiórka słodyczy na rzecz wychowanków ze Specjalnego Ośrodka Szkolno – Wychowawczego w Czarni	listopad	Centrum Usług Społecznych Wychowawcy klas
14.	Narodowe Święto Niepodległości	7 listopada	Anna Rykowska Sylwia Kołakowska
15.	Andrzejki	listopad	Opiekunowie SU i SU, wychowawcy klas
16.	Świąteczna zbiórka żywności w ramach akcji pn. „Tytka charytatywna”	grudzień	Centrum Usług Społecznych Opiekunowie SU i SU
17.	Akcja społeczna pn. „Świąteczna kartka dla seniora”	grudzień	Centrum Usług Społecznych Wychowawcy klas
18.	Mikołajki	5 grudnia	Wychowawcy klas, Rada Rodziców
19.	Mam Talent – III edycja	5 grudnia	Opiekunowie SU i SU, wychowawcy klas
20.	Jarmark Bożonarodzeniowy	grudzień	Gminna Biblioteka Publiczna Centrum Usług Społecznych

			Wychowawcy klas
21.	Wigilie klasowe	grudzień	Wychowawcy klas
22.	Jasełka szkolne	19 grudnia	Stanisław Krajza, wychowawcy klas
23.	Choinka Szkolna	15 stycznia	Rada Rodziców, wszyscy nauczyciele
24.	Szkolny konkurs matematyczny „Mistrz rachunków”	marzec	Anna Gwiazda, Aneta Trzcińska
25.	Dzień Kobiet	9 marca	Stanisław Brodzik Stanisław Krajza
26.	Dzień Profilaktyki, Zdrowia, Bezpieczeństwa i Wolontariatu	marzec	Katarzyna Osowiecka Kamila Smolińska SU
27.	Światowy Dzień Kolorowych Skarpet	20 marca	Zespół PPP
28.	Światowy Dzień Świadomości Autyzmu	2 kwietnia	Zespół PPP
29.	Dzień Ziemi Akcja społeczna pn. „Zielono mi – wymiana roślin”	kwiecień	Gminna Biblioteka Publiczna Centrum Usług Społecznych Wychowawcy klas, Opiekunowie SU i SU
30.	3 Maja	30 kwietnia	Aneta Trzcińska Anna Gwiazda Alicja Gorczyńska
31.	Dzień Rodziny	29 maja	CUS, GBP, Rada Rodziców, wychowawcy klas, nauczyciele
32.	Pożegnanie absolwentów kl. VIII. Uroczyste zakończeniu roku szkolnego 2025/2026.	26 czerwca	Wychowawcy klas VII-VIII

Rozdział VII

Sposoby realizacji zadań wychowawczo-profilaktycznych

Cele szczegółowe	Zadania	Działania	Osoby odpowiedzialne	Termin
Rozpoznanie i rozwijanie możliwości, uzdolnień i zainteresowań uczniów.	Rozwijanie zainteresowań i pasji uczniów.	Uruchomienie kół zainteresowań	wszyscy nauczyciele	IX
	Rozwijanie pozytywnego stosunku do procesu kształcenia i samokształcenia, zaangażowania w zdobywanie wiedzy i umiejętności.	Organizowanie zawodów sportowych.	nauczyciele w-f	W ciągu roku szkolnego.
		Przeprowadzanie konkursów przedmiotowych. Udział w konkursach na szczeblu gminnym i wyższym.	wszyscy nauczyciele	Zgodnie z harmonogramem konkursów.
	Rozwój zainteresowań, poszerzenie autonomii i samodzielności.	Organizowanie wycieczek do muzeum, teatru, na wystawy, udział w życiu kulturalnym gminy.	wychowawcy	W ciągu roku szkolnego.
	Kształtowanie pozytywnego stosunku do procesu kształcenia.	Przygotowanie programów artystycznych i dekoracji na uroczystości szkolne. Prezentowanie talentów na forum szkoły.	nauczyciele zgodnie z terminarzem uroczystości szkolnych , SU, Dyrektor	Zgodnie z terminarzem uroczystości szkolnych.

		Organizowanie wystaw prac uczniowskich.	nauczyciel plastyki, wychowawcy oddziałów przedszkolnych i I etapu edukacyjnego	Na bieżąco
		Redagowanie gazetek ściennych : • tematycznych • prezentujących twórczość uczniów z bieżącymi informacjami.	wychowawcy, SU	Na bieżąco
		Szkolenie Rady Pedagogicznej z zakresu aktywnych metod pracy.	Koordynator WDN	
		Prezentacja osiągnięć: sportowych, w konkursach i innych	Wychowawcy, nauczyciele przedmiotu	na bieżąco
		Przeprowadzenie zajęć lekcyjnych z wykorzystaniem aktywizujących metod pracy.	wszyscy nauczyciele	na bieżąco
		Prowadzenie kroniki szkolnej.	Odpowiedzialny nauczyciel	na bieżąco

		Prowadzenie strony Internetowej szkoły i Facebook	nauczyciel odpowiedzialny	na bieżąco
Wyrównywanie szans edukacyjnych uczniów	Efektywna opieka nad uczniami mającymi trudności w nauce.	Objęcie opieką i pomocą uczniów ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi.	wychowawcy, pedagog specjalny, psycholog,	wg potrzeb
		Dostosowanie programu dydaktycznego do poziomu intelektualnego ucznia.	wszyscy nauczyciele	IX
		Objęcie uczniów pomocą psychologiczno – pedagogiczną.	Wszyscy nauczyciele, pedagog, psycholog,	cały rok szkolny
		Zorganizowanie spotkania dla rodziców pt." Rola rodzica w motywowaniu do nauki"	pedagog, psycholog	II semestr
Wdrożenie uczniów do zachowań higienicznych, bezpiecznych dla zdrowia własnego i innych	Uczenie zachowań chroniących zdrowie własne i innych ludzi,	Lekcje wychowawcze o tematyce zdrowotnej.	wychowawcy	I semestr
		Gazetki tematyczne w salach lekcyjnych.	wychowawcy	I semestr

		Zorganizowanie spotkania z przedstawicielem służby zdrowia dla kl. V – VIII	nauczyciel biologii	II semestr
	Kształtowanie nawyków racjonalnego żywienia.	Zajęcia o zdrowym stylu odżywiania prowadzone przez wychowawców i nauczycieli: techniki, biologii i przyrody.	wychowawcy i nauczyciele: techniki, biologii i przyrody.	Zgodnie z harmonogram em
Wypromowanie prawidłowych i zdrowych nawyków żywieniowych.	Eliminowanie chorób wynikających z niewłaściwego żywienia się Zapobieganie otyłości wśród uczniów.	Lekcje wychowawcze, gazetki ścienne nt. zdrowego żywienia. Udział w ogólnopolskim programie edukacyjnym pt. „Skąd się biorą produkty ekologiczne?" opracowanym przez Główny Inspektorat Sanitarny (klasa 0)	opiekunowie SU, wychowawcy klas pedagog specjalny, wychowawca klasy	na bieżąco II półrocze

	Zachęcenie do spożywania owoców i warzyw.	Przygotowywanie zdrowych posiłków na zajęciach z wychowawcą i nauczycielem techniki.	wychowawcy i nauczyciel techniki	zgodnie z rozkładem zajęć
Zmotywowanie uczniów do aktywności fizycznej.	Doskonalenie i wzmacnianie zdrowia fizycznego. Ukształtowanie świadomości dotyczącej wykorzystania ruchu w życiu człowieka jako skutecznego sposobu dbania o zdrowie psychiczne. Ukształtowanie postaw prozdrowotnych poprzez promowanie aktywnego i zdrowego stylu życia Poprawa kondycji psychofizycznej młodzieży.	Zajęcia o znaczeniu aktywności fizycznej w życiu człowieka prowadzone przez wychowawców i nauczycieli w-f.	wychowawcy, nauczyciele w-f	zgodnie z harmonogram em
		Organizacja szkolnych zawodów sportowych.	nauczyciele w-f	zgodnie z harmonogram em zawodów
		Przyznanie stypendium za osiągnięcia sportowe.		styczeń, czerwiec
		prezentacja osiągnięć sportowych na stronie internetowej szkoły i na Facebook	Nauczyciele w-f nauczyciel odpowiedzialny za prowadzenie strony internetowej szkoły oraz Facebook	na bieżąco
Ugruntowanie wiedzy z zakresu stosowania profilaktyki uzależnień od	Ukształtowanie umiejętności rozpoznawania sytuacji i zachowań ryzykownych	lekcje wychowawcze, pogadanki	wychowawcy, n-l biologii	zgodnie z tematyką godzin

alkoholu, nikotyny, narkotyków i dopalaczy.	Przekazanie wiedzy uczniom nt. wpływu używek na organizm człowieka. Zapobieganie nikotynizmowi, alkoholizmowi i narkomanii. Zwiększanie wiedzy na temat środków uzależniających i zagrożeń z nimi związanych. Dostarczanie wiedzy na temat osób i instytucji świadczących pomoc w trudnych sytuacjach. Uświadamianie młodzieży o niebezpieczeństwach uzależnienia. Dostarczenie wiedzy z zakresu prawa dotyczącego postępowania w sprawach nieletnich	Zorganizowanie prelekcji, pogadanek lub spektakli nt. profilaktyki zachowań ryzykownych. Współpraca z Policją, Strażą Pożarną. Udział w ogólnopolskim programie edukacji zdrowotnej opracowanym przez Główny Inspektorat Sanitarny: „#ŻyjDobrze" (klasa I-VIII)	wychowawcy klas wychowawcy klas pedagog specjalny, psycholog, wychowawca klasy	na bieżąco, wg potrzeb na bieżąco, wg potrzeb II półrocze
Przygotowanie uczniów do prawidłowego funkcjonowania w grupie społecznej –	Przypominanie uczniom o ich prawach i obowiązkach.	Omówienie zasad Statutu Szkoły i regulaminów szkolnych, BHP, PPOŻ	wychowawcy, nauczyciele przedmiotów	IX

klasie, szkole, rodzinie.	Utrwalanie umiejętności oceny konsekwencji podejmowanych działań dla siebie i dla innych – określanie alternatywnych rozwiązań problemu. Budowanie atmosfery wzajemnego szacunku w społeczności szkolnej.	Lekcje wychowawcze poświęcone tej tematyce.	wychowawcy	IX
		Integracja zespołów klasowych	wychowawcy	IX
	Rozwijanie poczucia przynależności do grupy. Rozwijanie samorządności.	Wybory opiekunów Samorządu Uczniowskiego. Wybory do Samorządu Uczniowskiego Wybory Samorządów Klasowych, bieżąca kontrola ich działalności.	wychowawcy, SU	IX Na bieżąco
	Kształtowanie umiejętności wchodzenia w interakcje z ludźmi w sposób zapewniający zadowolenie obydwu stron.	prezentacja na temat: Budowanie pozytywnych relacji interpersonalnych (klasa III)	Psycholog szkolny	
Przekazanie wiedzy z zakresu udzielania pierwszej pomocy i zachowania się w sytuacjach zagrażających życiu	Przekazanie uczniom umiejętności udzielania pierwszej pomocy osobom, które uległy wypadkowi.	Przeprowadzenie szkolenia z zakresu udzielania pierwszej pomocy dla wszystkich uczniów i pracowników szkoły.	Klasy 1-3 – zajęcia przyrodnicze, IV-VII – zajęcia z wychowawcą, klasa VIII- Nauczyciel EDB	I semestr

		Umieszczenie numerów alarmowych na korytarzu szkolnym.	Nauczyciel EDB	I semestr
Troska o szeroko pojęte bezpieczeństwo podopiecznych, nauczycieli i rodziców	Rozwijanie umiejętności troski o własne bezpieczeństwo w relacjach z innymi. Rozwijanie poczucia osobistej odpowiedzialności, zachęcanie do angażowania się w prawidłowe i zdrowe zachowania. Rozwijanie umiejętności radzenia sobie z własnymi negatywnymi emocjami oraz z zachowaniami agresywnymi.	Zapoznanie z normami obowiązującymi w szkole –procedury, regulaminy, BHP, PZO, PPOŻ	wychowawcy, nauczyciele przedmiotów	IX
		Sprawowanie dyżurów na korytarzach szkolnych i na świetlicy.	nauczyciele dyżurujący zgodnie z harmonograme m dyżurów	na bieżąco, wg harmonogram u
		Sprawowanie dyżurów na dyskotekach i uroczystościach szkolnych oraz opieki podczas wycieczek szkolnych.	nauczyciele, wychowawcy, rodzice	wg potrzeb
		Organizowanie prelekcji i spotkań z Policją	Wychowawcy klas, nauczyciele	na bieżąco wg potrzeb
		Monitoring placu szkolnego.	Dyrektor	na bieżąco
Zapobieganie zjawiskom przemocy w rodzinie.	Rozpoznawanie zjawisk przemocy w rodzinie Zrozumienie potrzeb dziecka w rodzinie	Lekcje wychowawcze.	wychowawcy	do końca I semestru
		Współpraca z CUS w Czarni. Praca w gminnej komisji	wychowawcy, Dyrektor	wg potrzeb

	Udział w kampanii 19 dni przeciwko przemocy i krzywdzeniu dzieci i młodzieży	interdyscyplinarnej. Zorganizowanie spotkania dla rodziców pt. „Style wychowawcze i ich kosekwencje” Lekcje wychowawcze poświęcone tematyce: praw dziecka, godności, szacunku, bezpieczeństwa, wolności.	Psycholog, pedagog szkolny wychowawcy	19 pierwszych dni listopada
Bezpieczeństwo w drodze do szkoły	Zaznajomienie uczniów z zasadami ruchu drogowego	Przeprowadzenie zajęć w zakresie -przepisów ruchu drogowego -bezpiecznego poruszania się po drogach pieszych i zmotoryzowanych.	wychowawcy klas, n-l techniki	wrzesień
Zaznajomienie uczniów z zasadami bezpiecznego korzystania z Internetu	Uświadomienie rodzicom i uczniom niebezpieczeństw płynących z korzystania z Internetu Doskonalenie umiejętności rozpoznawania symptomów uzależnienia od komputera, telefonu i Internetu. Rozwijanie	Przeprowadzenie pogadanki uświadamiającej dzieciom zagrożenia, z którymi mogą spotkać się w Internecie Uświadomienie	nauczyciele wychowawcy klas, n-l informatyki.	do końca I semestru

	świadomości dotyczącej prawa do prywatności, w tym do ochrony danych osobowych oraz ograniczonego zaufania do osób poznanych w sieci.	uczniom, aby nie podawali swoich prywatnych danych nieznajomym.		
Rozwijanie kompetencji cyfrowych uczniów i nauczycieli.	Bezpieczne i odpowiedzialne korzystanie z zasobów dostępnych w sieci. Krytyczna analiza informacji dostępnych w Internecie. Poprawne metodycznie wykorzystywanie narzędzi i materiałów dostępnych w sieci.	Wykorzystywanie materiałów cyfrowych na zajęciach. Wyposażenie pracowni komputerowej szkolenia dla nauczycieli z zakresu korzystania z narzędzi edukacyjnych on-line (platformy e-learningowe, aplikacje edukacyjne, zasoby zintegrowanej Platformy Edukacyjnej)	nauczyciel informatyki wszyscy nauczyciele	na bieżąco na bieżąco
Przeciwdziałanie agresji i przemocy słownej i fizycznej.	Zapobieganie agresji i przemocy słownej i fizycznej wśród uczniów. Zapobieganie czynom przestępczym w szkole	Przeprowadzenie zajęć dla uczniów oraz zorganizowanie spotkania dla rodziców z zakresu edukacji prawnej, w tym konsekwencji prawnej stosowania różnych form przemocy.	Dyrektor wychowawcy klas, Policja	według potrzeb

	Redukowanie agresywnych zachowań poprzez uczenie sposobów rozwiązywania problemów, bez użycia siły.	Opracowanie procedur postępowania z uczniem stwarzającym problemy wychowawcze.	Dyrektor, wychowawcy, pedagog, psycholog	cały rok
Wyeliminowanie z życia szkolnego wulgarnego wysławiania się i aktów wandalizmu	Zapobieganie zjawiskom niszczycielstwa i wandalizmu. Kultura słowa i zachowania Rozwijanie umiejętności właściwego zachowania się z uwzględnieniem sytuacji i miejsca. Poszanowanie mienia szkolnego, dbałość o estetykę klas. Eliminowanie wulgaryzmów w szkole.	Konsekwentne egzekwowanie naprawy zniszczeń przez uczniów.	wychowawcy, nauczyciele	na bieżąco
		Podkreślanie znaczenia słów „proszę", „dziękuję", „przepraszam" Egzekwowanie kulturalnych zachowań i wysławiania się.	wszyscy nauczyciele	
Zapoznanie uczniów z zasadami kulturalnego spędzania wolnego czasu.	Uświadomienie uczniom właściwego gospodarowania czasem wolnym.	Przeprowadzenie pogadanki dla uczniów na temat: „Rola wypoczynku czynnego w rozwoju fizycznym".	wychowawcy klas,	wg potrzeb
	Zainteresowanie uczniów wypoczynkiem czynnym, sportem i	Zapewnienie uczniom możliwości spędzania wolnego czasu:	rodzice, nauczyciele	

	rekreacją . Popularyzowanie alternatywnych form spędzania czasu wolnego.	Organizacja imprez sportowych, rekreacyjnych.	nauczyciele w-f.	
		Organizacja wycieczek, dyskotek, ognisk, imprez integracyjnych.	wychowawcy, SU, nauczyciele	
Upowszechnienie czytelnictwa wśród uczniów	Ukształtowanie nawyków systematycznego czytania książek.	Zorganizowanie konkursów: czytelniczych lub recytatorskich. Przeprowadzenie zajęć czytelniczych w każdej klasie.	nauczyciele j. polskiego lub nauczyciel biblioteki	wg terminarza
Zaznajomienie uczniów z zasadami tolerancji.	Kształtowanie postawy szacunku i zrozumienia wobec innych osób. Budowanie atmosfery wzajemnego szacunku w społeczności szkolnej. Popularyzowanie wiedzy i rozwijanie świadomości na temat zasad humanitaryzmu.	pogadanki i lekcje wychowawcze, gazetki ścienne, projekcja filmów edukacyjnych	wychowawcy klas	II semestr
	Kształtowanie szacunku do ludzi, wrażliwości na	działalność charytatywna, wolontariat szkolny	osoba odpowiedzialna za wolontariat	wg potrzeb

	potrzeby drugiego człowieka, prawidłowe rozumienie wolności jednostki oparte na poszanowaniu osoby ludzkiej	Udział w akcji: „Szlachetna paczka", „Jałmużna Wielkopostna", Świąteczna zbiórka żywności w ramach akcji pn. „Tytka charytatywna" Akcja społeczna pn. „Świąteczna kartka dla seniora"	szkoły	
Nauka sposobów wyrażania własnych emocji i radzenia sobie ze stresem.	Nabycie podstawowej wiedzy na temat stresu. Kształtowanie postaw otwartych na poszukiwanie pomocy oraz porady, kiedy zaczynają się trudności i kiedy wybór jest ważny i trudny. Rozwijanie umiejętności komunikacyjnych: wyrażanie własnych opinii, przekonań i poglądów. Nauka nabywania świadomości własnych słabych i mocnych stron, kształtowanie samoakceptacji,	lekcje wychowawcze Spotkania z pedagogiem i psychologiem. Warsztaty dla uczniów prowadzone przez specjalistów. Lekcje wychowawcze poświęcone tej	wychowawcy klas wychowawcy klas psycholog, pedagog specjalny	do końca I semestru do końca I semestru zgodnie z harmonogramem

	budowanie poczucia własnej wartości. Kształcenie umiejętności rozpoznawania własnych emocji.	tematyce – wskazanie konkretnych zajęć Lekcje wychowawcze poświęcone tej tematyce – wskazanie konkretnych zajęć.	psycholog, pedagog, wychowawcy	zgodnie z harmonogram em
Wzmocnienie poczucia sprawczości u uczniów.	Rozwijanie samorządności. Rozwijanie poczucia przynależności do grupy. Rozwój zainteresowań, poszerzenie autonomii i samodzielności.	Włączanie uczniów do aktywnego uczestnictwa w życiu szkoły – organizacja imprez szkolnych, układanie scenariuszy akademii, dekoracja gazetek ściennych, planowanie wycieczek, dyskotek.	opiekunowie SU, wychowawcy, nauczyciele	na bieżąco
	Wzmacnianie motywacji uczniów do działa na rzecz społeczności szkolnej.	Prowadzenie działalności SU – opracowanie planu pracy SU.	opiekunowie SU	IX
Troska o środowisko naturalne.	Kształtowanie postaw i nawyków proekologicznych	Dbanie o porządek wokół szkoły. Udział w konkursach o tematyce ekologicznej, wycieczki krajobrazowe. Udział w akcji „Sprzątamy dla Polski”.	wszyscy nauczyciele n-l biologii, n-l przyrody wychowawcy	w ciągu roku zgodnie z harmonogram em konkursów wg harmonogram

		Dzień Ziemi Akcja społeczna pn. „Zielono mi – wymiana roślin” Pogadanki na zajęciach z wychowawcą. segregacja śmieci, zbiórka nakrętek, baterii.	wychowawcy klas	u kwiecień 2026 w ciągu roku na bieżąco
Dbanie o tradycje i kulturę Polski. Dbanie o tradycje i kulturę Kurpiowszczyzny	Kształtowanie uczuć i postaw patriotycznych Poznanie historii kraju oraz dziedzictwa narodowego Rozwijanie szacunku dla kultury i dorobku narodowego.	Pogadanki na zajęciach z wychowawcą. Udział w apelach okolicznościowych. Organizacja imprez okolicznościowych - Narodowe Święto Niepodległości. Poznanie symboli narodowych, barw narodowych i hymnu. Podkreślenie strojem wagi uroczystości szkolnych i narodowych. Pogadanki na lekcjach języka polskiego, historii, zajęciach z wychowawcą.	wychowawcy wszyscy nauczyciele wychowawcy klas wychowawcy klas nauczyciele j. polskiego, historii, wychowawcy klas	w ciągu roku wg harmonogramu imprez i uroczystości szkolnych w ciągu roku w ciągu roku

	Poznanie historii najbliższej okolicy.	Wycieczki tematyczne, lekcje wychowawcze	nauczyciele historii, wychowawcy klas	wg potrzeb
	Budowanie więzi ze wspólnotą lokalną.	Pogadanki na lekcjach historii i zajęciach z wychowawcą.	wychowawcy, nauczyciel historii	w ciągu roku
		Udział we mszy św. w 81 rocznicę pacyfikacji wsi Bandysie	Dyrektor, poczet sztandarowy szkoły	X
		Współpraca z rodzicami i przedstawicielami środowiska lokalnego w organizowaniu uroczystości i imprez szkolnych.	Dyrektor, wszyscy nauczyciele	wg harmonogramu imprez i uroczystości szkolnych
		poznanie historii najbliższej okolicy	wychowawcy klas, Dyrektor	
Upowszechnienie kultury i języków innych narodów		Lekcje tematyczne na zajęciach z historii i geografii i języków obcych.	nauczyciele przedmiotów	wg rozkładu zajęć
			nauczyciele j. obcych, Dyrektor	na bieżąco

Integracja z osobami niepełnosprawnymi	Rozwijanie wrażliwości na potrzeby i trudności innych. Wyzwalanie chęci do działania na rzecz innych osób w celu poprawy ich sytuacji. Kształtowanie empatii i zrozumienia wśród uczniów wobec osób z niepełnosprawnościami	Włączenie uczniów mających trudności w nauce do zajęć terapii pedagogicznej i rewalidacji. Zorganizowanie pomocy koleżeńskiej. Współpraca z PPP w Myszyńcu Spotkania integracyjne z uczniami Specjalnego Ośrodka Szkolno-Wychowawczego w Czarni Organizacja dni tematycznych związanych z funkcjonowaniem osób z różnymi niepełnosprawnościami	Dyrektor	IX wg potrzeb XI, II wg potrzeb wg harmonogramu imprez i uroczystości
Wzmocnienie w uczniach poczucia własnej wartości	Poszanowanie godności ucznia (człowieka). Kształtowanie umiejętności samodzielnego dokonywania wyborów.	Zapoznanie z dokumentacją szkoły, obowiązującymi regulaminami. Pogadanki na zajęciach z wychowawcą, wykonywanie ćwiczeń i zadań ukazujących	wychowawcy klas wychowawcy klas, psycholog	IX w ciągu roku

		uczniom ich mocne strony. Włączenie uczniów w organizację imprez i uroczystości szkolnych, zaangażowanie do pracy w organizacjach szkolnych.	wszyscy nauczyciele	w ciągu roku
Rozwój doradztwa zawodowego.	Kształcenie zawodowe oparte na ścisłej współpracy z pracodawcami. Kształtowanie aktywnej postawy wobec przyszłej pracy zawodowej oraz wymagań rynku pracy. Współpraca z Urzędem Pracy oraz innymi instytucjami w celu uzyskania informacji o sytuacji na lokalnym rynku.	Wyjazdy do szkół średnich Wyjazdy do zakładów pracy. Warsztaty dla klas VII-VIII prowadzone przez pedagoga szkolnego, nauka poszukiwania pracy, analizy ofert, nauka wypełniania dokumentów związanych z podjęciem pracy zawodowej, przygotowanie do rozmowy kwalifikacyjnej przed.	Wychowawcy klas VII-VIII pedagog specjalny, nauczyciel D.Z.	II semestr I i II semestr
Ochrona zdrowia psychicznego	Poszerzanie wiedzy uczniów na temat wpływu sytuacji kryzysowej na funkcjonowanie w szkole oraz możliwości uzyskania pomocy w szkole i poza szkołą.	Lekcje wychowawcze z udziałem psychologa/pedagoga	wychowawcy klas, psycholog, pedagog	cały rok

	Wspieranie uczniów, u których rozpoznano objawy depresji lub obniżenia kondycji psychicznej. Odbudowanie i umacnianie u uczniów prawidłowych relacji w grupie klasowej, poczucia wspólnoty (reintegracja)	Indywidualne rozmowy wspierające z każdym uczniem, jego rodzicami. Ustalenie zakresu dalszych działań. Dalsze postępowanie wg ustaleń. Lekcje wychowawcze – gry i zabawy integracyjne, rozmowy, warsztaty	wychowawca, psycholog wychowawcy, pedagog	zgodnie z potrzebami.
Zapoznanie uczniów z procedura standardów ochrony nieletnich	Organizacja lekcji wychowawczych poświęconych omówieniu standardów ochrony nieletnich, przygotowanie gazetek szkolnych	Lekcje wychowawcze	Wychowawcy klas, pedagog specjalny zespół ds. monitorowania standardów ochrony małoletnich,	IX
Monitorowanie i egzekwowanie przestrzegania procedury standardów ochrony nieletnich	Ustanowienie stałego zespołu ds. monitorowania przestrzegania standardów ochrony małoletnich, który będzie regularnie kontrolował przestrzeganie procedur w szkole. Wprowadzenie		Dyrektor szkoły, zespół ds. monitorowania standardów ochrony małoletnich, pedagog specjalny	Cały rok szkolny

	systemu zgłaszania naruszeń standardów ochrony małoletnich, w tym anonimowych skrzynek na uwagi. Organizacja regularnych audytów i raportów dotyczących przestrzegania standardów ochrony małoletnich oraz podejmowanie działań naprawczych w przypadku stwierdzenia nieprawidłowości.			

Rozdział IX

Zasady ewaluacji programu wychowawczo-profilaktycznego

Ewaluacja programu polega na systematycznym gromadzeniu informacji na temat prowadzonych działań, w celu ich modyfikacji i podnoszenia skuteczności programu wychowawczo-profilaktycznego. Ewaluacja przeprowadzana będzie poprzez:

- obserwację zachowań uczniów i zachodzących w tym zakresie zmian,
- analizę dokumentacji,
- przeprowadzanie ankiet, kwestionariuszy wśród uczniów, rodziców i nauczycieli,
- rozmowy z rodzicami,
- wymianę spostrzeżeń wychowawców i nauczycieli,
- analizy wniosków i zaleceń dyrektora w sprawozdaniu z nadzoru pedagogicznego.

Ewaluacja programu przeprowadzana będzie w każdym roku szkolnym przez zespół ds. Programu Wychowawczo-Profilaktycznego powołany przez dyrektora. Zadaniem Zespołu jest opracowanie planu ewaluacji, organizacja badań oraz opracowanie wyników. Z wynikami prac zespołu w formie raportu ewaluacyjnego zostanie zapoznana Rada Pedagogiczna i Rada Rodziców.

Szkolny Program Wychowawczo- Profilaktyczny został uchwalony przez Radę Rodziców w porozumieniu z Radą Pedagogiczną Szkoły Podstawowej im. Brata Zenona Żebrowskiego w Surowem w dniu ….09.2025r.

Członkowie Rady Rodziców:

Natalia Szydlik
Magdalena Zyrek
Łaczmarczyk Agnieszka.

Członkowie Rady Pedagogicznej:

Alicja Gorczynska
Anna Gmocke
Stanisław Krajza
Halina Krajza
Kolakowska Sylwia
Dagmara Deptuła
Justyna Sztemberg
Patrycja Piórkowska
Anna Rykowska
Małgorzata Dąbkowska
Kamila Smolińska
Agnieszka Sołtysiak
Katarzyna Osuchella
Klaudia Sawicka
Bożena Brodzik